

NA TO, ŽE ČLOVĚKU VEZMOU DŮSTOJNOST, NA TO SE ZVYKÁ TĚŽKO...

Františka Muziková (*1933)

Zažila výslechy, samotku, nejrůznější šikanu, střídala vězeňské cely. Ale pro Františku Muzikovou z Nitry byly nejhorší vši. „*Ano, především na ty vši si vzpomínám, ty považuji za nejhorší,*“ říká. Ve vězení skončila kvůli tomu, že se dostala do konfliktu s komunistickým režimem – byla vychovávána v křesťanském duchu a víru si chtěla uchovat navzdory totalitní moci. Navzdory státu, který hlásal oficiálně ateismus a náboženské projevy potlačoval.

„Ty vši, to bylo hrozné. Převezli nás ze Slovenska do Prahy na Pankrác, odvšivovali, takže já s turbanem na hlavě chodila po vězeňském dvoře na Pankráci. Víte, může se dnes zdát, že to byla drobnost při tom všem, ale ani tam, ve vězení mi opravdu nebylo všechno jedno. Na věznění si zvyknete, ale na to, že člověku vezmou důstojnost, na to se zvyká těžko [...]. Takže asi ty vši byly z toho všeho nejhorší,“ vzpomíná.

Když se v únoru 1948 moci chopili komunisté, bylo jí patnáct let. Navzdory obtížím ale odmaturovala v roce 1953 na Státní vyšší sociálně-zdravotní škole v Nitře. Poté pracovala jako instrumentářka v nemocnici a ve volném čase se účastnila nejrůznějších kroužků, modliteb, setkávání s věřícími a meditací. Získávala a dále předávala i katolickou literaturu. V lednu 1959 ji zatklí pro podezření z rozvracení republiky. Poslali ji do vězení na dva roky, na svobodu vyšla po roce a půl.

Františka Muziková se narodila a vyrůstala v obci Kláčany u Hlohovce. Věřící byli její rodiče, vychovávali ji k pracovitosti, poctivosti a v křesťanské víře. Už před maturitou se ale ukázalo, že režim každého pečlivě hlídá a kontroluje. Ke zkoušce dospělosti potřebovala kladný posudek, takový ovšem nedostala. Jejím rodičům vytýkal, jakým způsobem vychovávají děti a že prý jsou kulaci, což nebyla pravda. Ale i kdyby byla, nikdo jí přece nemůže pronásledovat za to, do jaké rodiny se narodila.

Navzdory nedobrému posudku Františka Muziková odmaturovala, našla si také zaměstnání. V nemocnici v Nitře pracovala jako instrumentářka na operačním sále. Po službě se scházela s přáteli i kolegyněmi na meditacích, modlitbách či přednáškách. *„I přímo v nemocnici, na pracovišti, jsme se scházeli. Také jsme odjeli na takové duchovní cvičení v horách. To bylo krásné, pod stany, takové dobrodružství. Vzali jsme si na to dovolenou. Samozřejmě, vše jsme dělali tajně. Přepisovali jsme si na psacím stroji knížky,*

dávali si letáky, ale jen mezi sebou, mezi námi, co jsme se znali,“ popisuje dnes. Také se bavili o tom, že nemohou souhlasit s tím, co se děje kolem. Že lidé chodí masově do průvodu na prvního máje. *„Probírali jsme situaci a říkali jsme si, že se přece nehodí, abychom šli do průvodu také,*“ uvádí. Ona sama si to zařizovala tak, aby měla ten den službu v nemocnici. Účastí v průvodu totiž lidé dávali najevo souhlas s režimem, alespoň naoko, třebaže ve skutečnosti smýšleli opačně. Ale Františka Muziková se nechtěla podrobit režimu a žít v předstírání. V té době také přemýšlela, že by šla do řehole. Netušila ovšem, že její osud mají v rukou jiní, a rozhodnutí už padlo.

Přišli si pro ni 5. ledna 1959. Měli kožené kabáty. *„Řekli, abych šla hned s nimi. Ale já odpověděla, že přece nemohu jen tak odejít z práce, že o tom musí rozhodnout nadřízení. Ale to už bylo rozhodnuto. Primář samozřejmě nemohl nic dělat, nezáleželo to na něm,*“ vypráví. Zatčení bylo bleskem z čistého nebe, ani doma nic netušili a nevěděli. Jedno štěstí ale Františka Muziková měla. Za mříže se dostala až koncem 50. let, kdy už nejhorší vlny represí pominuly.

Přesto ji nejdříve čekaly tři týdny na samotce. Potom vyšetřovací vazba. Jedním z nejhorších míst, na které vzpomíná, byla věznice v Nitře. *„Tam jsme neměli postele, jen slamníky – strožoky. Když nás tam dali s prostitutkami, cigánkami, dostala jsem vši [...] pak mne vezli do Prahy na Pankrác [...].*“ Tam ji čekala lékařská prohlídka a ponižující odlišování.

U soudu zaznělo: *„[...] stala se vedoucí ilegální skupiny na Krajském ústavu národního zdraví v Nitře, zúčastňovala se a sama pořádala ilegální schůzky této skupiny, na kterých byli její členové vychovávaní v nepřátelském duchu vůči našemu zřízení [...].*“

Samozřejmě, jako politická vězenkyně zažívala šikanu. Například jí dali na celu prostitutky, pochopitelně to udělali naschvál. Ale ona se dokázala vždy spojit se spoluvězeňkyněmi, které byly také pronásledovány kvůli své víře. Když byly spolu, zpívaly si dokonce i náboženské písně. Ale na cele měla i konfidentky. Jedna ji zkomplikovala život, takže ji nakonec poslali do věznice v Želiezovcích na jižním Slovensku.

Františka Muziková byla odsouzena nejdříve na dva roky, později jí byl trest snížen na rok a půl. Na svobodu vyšla 9. května 1960, v den amnestie a dva měsíce před vypršením trestu. I potom ovšem zažívala obtíže. Ostatně jako každý propuštěný politický vězeň v komunistickém Československu.

Později se ale na své věznění a pronásledování dívala s úsměvem a nadhledem: *„Byli jsme tak velcí zločinci, že nás museli soudit až v Praze,*“ vzpomíná. *„Jinak bych se do té Prahy ani nepodívala.“*

Po propuštění byla sledována, zpočátku ji nutili, aby šla pracovat do zemědělského družstva, ale naštěstí se tomu vyhnula. Dokonce se znovu dostala ke své profesi. Pracovala v Ústavu tuberkulózy, později v nemocnici v Nitře. V roce 1970 se vdala. Vedle práce se zajímala o církevní dějiny. Když komunismus padl, zapojila se do činnosti Konfederace politických vězňů.

„Mnoho lidí říká, že za komunismu bylo lépe, ale ode mne to nikdo neuslyší. Nejhorší na komunistickém režimu je, že se nemůžete sama rozhodnout.“ Františka Muziková ničeho nelituje a vše by udělala znovu.

Autor textu Luděk Navara